

EESTI EVANGEELIUMI LUTERIUSU KIRIKU LOS ANGELESE KOGUDUS

1306 West 24th Street, Los Angeles, CA 90007

KOGUDUSE TEATED

VEEBRUAR 2017

NR. 1

Kirik: Latvian Ev. Lutheran Church, 1927 Riverside Dr., Los Angeles CA 90039

Õpetaja: Enn Auksmann
2790 Kelvin Ave. Apt. 1102
Irvine, CA 92614
Tel. (310) 745-0450
padrepaul@mac.com

Esimees: Heino Nurmberg
80119 Palm Circle Dr.
La Quinta, CA 92253
Tel. (760) 775-9160
Hnurmberg@earthlink.net

Laekur: Uve Sillat
11033 Braddock Dr.
Culver City, CA 90230
Tel. (310) 836-4210
Sillat@att.net

E.E.L.K. Los Angelese koguduse koduleht Internetis: <http://www.eelk-kirik.com/Los-Angeles/>

TAEVASE PEIGMEHE MÕRSJA

Ka tänavu, mil Ilmumispühale järgneval teisel pühapäeval loetakse meie kirikus evangeeliumi Jeesuse kohtumisest samaaria naisega, on hea meeles pidada, et selle pühapäeva vanakiriklikuks evangeeliumiks on lugu Kaana pulmast.

Õigupoolest on Kaana pulm vana pärimuse kohaselt üks kolmest sündmusest, mida tähistati Issanda ilmumise pühal. Meile on see päev tuntud eeskätt kolmekuningapäevana: Jeesust kummardama tulnud hommikumaa targad annavad tunnistust sellest, et uus Kuningas on ilmunud kõigi rahvaste Päästjana.

Teine Ilmumispühal meenutatud sündmus oli Kristuse ristimine, mil sai avalikuks Tema missioon sellena, kes kannab ära maailma patu. Praegu tähistatakse seda Kristuse ristimise pühaga esimesel pühapäeval pärast kolmekuningapäeva.

Kolmas sündmus, Jeesuse esimene avalik imetegu, leiab praegusel ajal tähistamist teisel pühapäeval pärast Ilmumispüha – siin saab ilmsiks ühelt poolt Jeesuse jumalikkus, teisalt näitab Jeesus juuresolijaile esialgu mõistetamatuna, evangeeliumi kirjapanemise ajal aga juba selgelt arusaadavana seda, kuidas Ta maailma lunastab ja inimkonna uueks teeb: inimesena ja inimeste eest surres valab Ta ennast joogiohvriks, lepitades meid Jumalaga oma püha vere läbi ning kihlates enesele taevase Peigmehe mõrsjana.

Evangeelium samaaria naisest Jaakobi allikal kannab sama sõnumit. Mõtleme esmalt sündmuse kontekstile: Jeesus tuleb keskpäeva lõõsast rammestatuna ja pikast teekonnast väsinuna kaevule. Püha Johannes ütleb meile täpselt, kus see kaev asus: Sühhari nimelise Samaaria küla lähedal. Eelnevalt rõhutab evangelist, et Jeesus «pidi minema läbi Samaaria». Kui evangeeliumid ütlevad, et Jeesus «pidi» midagi tegema, siis ei kõnele nad mitte välisest või asjaoludest tingitud

vajadusest, vaid seesmisest sunnist – sellest, et tegemist on Jeesuse missiooniga. Nii *pidi* Ta ka läbi Samaaria minema seetõttu, et see oli osa jumalikust päästeplaanist – eriti selgelt tuleb see esile jutustuse lõpus, kus külaelanikud ütlevad Jeesuse kohta: «Me teame nüüd, et Tema on tõesti *maailma* Päästja.»

Niisiis tuleb Jeesus kaevule ja kohtub seal üht naist. Kõigile, kes Piiblit vähegi tunnevad, peaks see situatsioon tulema ette vägagi tuttavana – siinkohal aitab kaasa seegi, et tegemist on just *Jaakobi* kaevuga.

Kaev on pühakirjalugudes sagedaseks kohaks, kus mees (või tema esindaja) kohtub tulevase naisega. Kui Aabraham läkitas oma sulase Mesopotaamiasse ülesandega tuua sealt pruut oma isanda pojale, siis leidis sulane pärast pikka teekonda just ühe kaevu juures Rebeka, kellest sai lisaki naine. Jaakob leiab samamoodi kaevult Raaheli, oma armastatud naise, kelle pärast ta on valmis teenima neliteist aastat sulasena. Mooses, suurim prohvetite seast, kohtub oma tulevase naise Sipporaga samuti kaevul.

Nüüd on Jeesus kaevu ääres – ja sinna tuleb üks naine. Aga missugune naine...

Püha Johannes ei varja meie eest midagi. Kõigepealt on tegemist samaarlasega. Juudid põlgasid samaarlasi – nad «väldivad ju iga kokkupuudet samaarlastega», seisab kirjas. Edasi, ta oli naine. Tollal ei olnud vähemalt sealkandis kombeks, et mees oleks võõra naisega niisama juttu puhunud. Ning kolmandaks, ta oli *patune* naine: «Sul on õigus, kui sa ütled: «Mul ei ole meest», sest kuigi sul on olnud viis meest, ei ole see, kellega sa praegu elad, sinu mees.»

Kas see kohtumine sobib tõesti ühte ritta nendega, mida ennist meenutasime? Kas võiksimme seda võrrelda millegi nii imepärasega, nagu peigmehe kohtumine tulevase mõrsjaga?

Vastus on tingimusetu jah! Jah, just nii see ongi: Jeesus on Peigmees – veidi eespool siinsamas Johannese evangeeliumis nimetab Teda nõnda ka Ristija. Ning too *patune*, põlatud samaaria naine, kelle nimegi meile ei ütelda, kehastab Tema mõrsjat, see tähendab... meid kõiki, kogu inimkonda, kitsamalt võttes neid, kes Temasse uskuma hakkavad, s.t Tema kirikut.

See naine ei ole säravpuhas, süütu neitsi, kelletaolist otsisid endale pruudiks lisak, Jaakob või Mooses. Pigem meenutab ta prohvet Hoosea õnnetut armastuslugu truudusetu hooranaisega. Ainus, kes on süütu ja puhas, on Peigmees – Tema, Jumala veatu Tall, kes on tulnud, et kanda ära kogu maailma, s.t meie kõigi patt.

Samaaria naine on lootuse märk meile kõigile. Nagu talle, nii töötab Issand meilegi elavat vett, millest juues keegi «ei janune enam ialgi», kuna vesi, mida pakub Kristus, «saab tema sees igavesse ellu voolavaks allikaks».

Elav vesi tähistab Püha Vaimu – Vaimu, kellest need, kes usuvad Kristusesse, puhas ristimises uuesti sünnivad ja Jumala lasteks ning taevase Peigmehe laitmatuks mõrsjaks saavad. Hoolimata sellest, milline on olnud nende eelnev elu, puhtaks pestuna tollesama Talle puhas ja kallis veres.

Muide, kiriku pärimus on talletanud selle naise ristinime: Foteine – Säravvalge.

Enn Auksmann

KRISTLIKU JUMALATEENISTUSE JUURED

Kristliku jumalateenistuse tundmaõppimiseks ja sisuliseks mõistmiseks peame kõigepealt minema selle juurte juurde. Me leiame need Pühakirjas, Vanas Testamendis, mis pühendab jumalateenistusele väga suurt tähelepanu üsna algusest peale. Juba Kain ja Aabel töid Issandale ohvreid, üks maaviljast, teine loomadest. Sama tegid Noa ja Aabraham ja teised esiisad, hüüdes appi Issanda nime ning rajades kõikjale, kuhu nad oma rännakutel jõudsid, Jumala austamiseks altareid.

Üksikasjadeni arenes Iisraeli rahva jumalateenistus välja Moosese ajal, kes rajas Jumalalt saadud instruksioonide järgi Jeruusalemma templi eelkäijana kogudusetelgi, seadis sisse igapäevase ohvriteenistuse, määras kindlaks pühade tähistamise korra ning rajas preesterkonna.

Vana Testamendi templiteenistus oli väga mitmekesine ning tundis paljusid erinevaid ohvriliike, millest ühed oli mõeldud Jumala tänamiseks ja kiitmiseks, teised aga näiteks lepituseks, hüvituseks või andestuse otsimiseks. Olid igapäevased hommiku- ja õhtuohvrid, aga ka taolised, mida toodi vastavalt vajadusele, teatavate elusündmuste või pühade puhul.

Kogu ohvriteenistuse keskseks mõtteks oli arusaamine ja tunnistus, et kõik, mis inimesel on, tema ise kaasa arvatud, kuulub Issandale ning Jumala rahvas elab Tema armust.

Just seetõttu teadis Iisraeli rahvas algusest peale sedagi, et jumalateenistus ei saa olla pelgalt rituaalne, vaid peab haarama kogu inimese elu, ning seda mitte ainult teatavas kitsalt usulises valdkonnas, vaid kõiges. Eriti selgelt tuleb see välja prohvetite kuulutuse kaudu, kes noomivad Jumala rahvast selle pärast, et too küll austab oma Issandat huultega, ent tema süda on Jumalast kaugel, või et inimesed «alandavad oma hinge», «painutavad oma pead nagu kõrkjas» ja «teevad enesele aseme kotiriidest ning tuhast» – samal ajal aga rõhudes vaest ja pigistades oma võlgnikke.

Tõeline jumalateenistus seisneb prohvetliku kuulutuse järgi selles, et tehakse Jumala tahtmist, pannes Tema oma elus esikohale, aga kohe Tema järele oma ligimese, keda tuleb armastada nagu iseennast ja kelle eest hoolitsemine on Jumalale meelepärasem kui vagad sõnad ja ohvrid.

Lisaks templiteenistusele ning kogu elu haaravale jumalakartlikule elule kujunes aja jooksul – eriti pärast Jeruusalemma templi hävitamist ning Iisraeli rahva erinevatesse maadesse laialipillutamist – välja veel üks jumalateenistuse liik: sünagoogijumalateenistus.

Sõna «sünagoog» pärineb kreeka keelest ning tähendab «kokku tulemist», tähistades esmalt koguduse kogunemist, hiljem aga ka paika, kuhu kogudus kokku tuleb, ehk kogudusekoda, meie mõistes palvemaja või kirikut (kuigi viimast on kombeks kõrvutada pigem Jeruusalemma templiga).

Sünagoogijumalateenistus ei ole seotud ohvriitustega, vaid on puhtalt sõna- ja palveteenistus, koosnedes kahest peamisest osast, millest esimene on pigem liturgiline, teine aga õpetuslik.

Sünagoogiteenistuse esimese osa juurde kuuluvad igal juhul «Š'ma Israel» ja «Amida». Esimene neist algab nõnda:

«Kuule, Iisrael! Issand, meie Jumal Issand, on ainus. Armasta Issandat, oma Jumalat, kõigest oma südamest ja kõigest oma hingest ja kõigest oma väest! Ja need sõnad, mis ma täna sulle annan, jäägu su südamesse!»

«Amida» kujutab endast üht juutide jaoks tähtsaimat palvet, mida loetakse sosinal, seistes näoga Jeruusalemma poole, ja milles meenutatakse Jumala suuri tegusid läbi aegade, ülistatakse Tema võimsust, austatakse Tema püha nime, palutakse Jumala õnnistust hingamispäevaks ning tänatakse Teda selle eest, et Ta on võtnud oma rahva oma armu hoolde, kandes ja hoides teda läbi kõigi aegade.

Samuti kuuluvad sünagoogiteenistuse esimese osa juurde meilegi tuntud Aaroni õnnistussõnad:

«Issand õnnistagu sind ja hoidku sind! Issand lasku oma pale paista sinu peale ja olgu sulle armuline! Issand tõstku oma pale sinu üle ja andku sulle rahu!»

Sünagoogiteenistuse teine osa koosneb pühakirjalugemistest ja nende seletamisest. Kõigepealt loetakse «Toorast», s.t Moosese raamatutest, siis prohvetitest, ning seejärel võib järgneda kirjaseletus. Nii toimus jumalateenistus sünagoogis ka Uue Testamendi ajal – mingil määral saame selle kohta teateid seoses Jeesuse ja apostel Pauluse tegevusega.

Esimesed kristlased lähtusid jumalateenistuse pidamisel suurel määral sünagoogi eeskujust. 2. sajandil elanud kristlik filosoof ja apologet Justinus Märter kirjutab:

«Päeval, mida nimetatakse Päikese päevaks, tulevad kokku kõik, kes elavad linnades või ka maal; seejuures loetakse ette apostlite kommentaare või prohvetite kirju, nii nagu aeg lubab. Seejärel, kui lugeja lõpetab, peab eestseisja kõne, milles ta manitseb ja kutsub üles kõike seda head järele aimama. Pärast seda tõuseme kõik üheskoos ja saadame üles palved.»

Nüüd aga järgneb midagi sünagoogiteenistusest erinevat. Püha Justinus jätkab:

«Kui me oleme palvetega lõpule jõudnud, siis tuuakse leib, vein ja vesi, eestseisja saadab väeliselt üles palved ja tänu, ning rahvas hüüab vastuseks «Aamen!», kõigile kohalolijatele jagatakse tänuohvrust ning eemalviibijatele saadetakse diakonitega.»

Püha Justinus nimetab ka, et jumalateenistuse juurde kuulub korjandus abivajajate toetamiseks, ning selgitab, miks kristlased peavad oma kokkutulemisi just pühapäeval, s.t nädala esimesel päeval (mitte sarnaselt juutidega seitsmendal, hingamispäeval):

«Kuna see on esimene päev, mil Jumal pimedust ja mateeriat ümber muutes maailma lõi, ning kuna Jeesus Kristus, meie Lunastaja, on sellel päeval surnuist üles tõusnud. Sest päeval enne Saturni päeva löödi Ta risti ning päeval pärast Saturni päeva, see on Päikese päeval, õpetas Ta oma apostlitele ja jüngritele ilmudes seda, mida oleme ka teile järelemõtlemiseks edasi andnud.»

Nagu näeme, kuulus esimeste kristlaste igapäevase jumalateenistuse juurde lisaks sünagogiteenistusest pärinevale sõna- ja palveosale lahutamatult ka armulauatalitus. Uue Testamendi selge arusaam on, et Vana Testamendi ohvriteenistus oli üksnes eelkujutiseks Kristuse ohvrist, mille läbi Ta on kogu maailma lunastanud, seepärast ühendab kristlik jumalateenistus armulaua kui sellest ohvrist osasaamise läbi endas nii juutide sünagoogi- kui templiteenistuse: sakramendi kui «nähtava Sõna» kaudu, nagu luterlikud usutunnistuskirjad sakramente defineerivad, saame reaalselt, meeltega tajutavalt osa sellest, mida Jumala Sõna meile evangeeliumina, päästva rõõmusõnumina kuulutab: Kristuse lunastavast ja õndsakstegevast ristiohvrist.

Kui tähtis ja püha oli armulaud algkogudusele, seda näeme ülevast kirjeldusest, mida võime lugeda algkoguduse aegadest pärinevast «Kaheteistkümne apostli õpetusest»:

«Mis puutub euharistiasse (tänuohvrise), siis pidage seda nõnda. Kõigepealt karika kohal: Me täname Sind, meie Isa, Sinu sulase Taaveti püha viinapuu eest, mille Sa oled meile teada andnud oma sulase Jeesuse läbi. Sinule olgu au igavesti. Murtud leiva kohal: Me täname Sind, meie Isa, elu ja tunnetuse eest, mille Sa oled meile teada andnud oma sulase Jeesuse läbi. Sinule olgu au igavesti! Nii nagu see leib oli laiali hajutatud üle mägede ja on saanud kokku üheks, nõnda kogutagu Sinu kogudus maa äärtelt Sinu riiki. Sest Sinu on au ja vägi Jeesuse Kristuse läbi igavesti. Keegi ärgu söögu ega joogu teie euharistiast, kui vaid need, kes on ristitud Issanda nimesse. Sest just selle kohta on Issand ütelnud: Ärge andke püha koerte kätte!

Pärast söömaaega tänage nõnda: Me täname Sind, püha Isa, Sinu püha nime pärast, mida Sa oled lasknud elada meie südames, ja tunnetuse ja usu ja surematuse eest, mille Sa oled teinud meile teatavaks Jeesuse, oma sulase läbi. Sinule olgu au igavesti! Sina, kõikvõimas valitseja, oled loonud kõik oma nime pärast. Toidu ja joogi oled Sa andnud inimestele rõõmuks, et nad Sind tänaksid. Meile aga oled Sa kinkinud vaimuliku toidu ja joogi ja igavese elu oma sulase läbi. Enne kõike täname Sind, et Sa oled vägev. Sinule olgu au igavesti! Mõtle, Issand, oma kogudusele, et Sa päästaksid ta kõigest kurjast ja viiksid ta täiusele oma armastuses, ja vii ta kokku neljast tuulest, pühitsetu, oma riiki, mille Sa oled talle valmistanud. Sest Sinu on au ja vägi igavesti. Tulgu arm ja kadugu see maailm! Hoosianna Taaveti Jumalale! Kui keegi on püha, see tulgu, kes mitte, parandagu meelt. Maranata! Aamen.»

Artiklisarja järgmises osas on kavas anda esmane ülevaade kristliku jumalateenistuse ülesehitusest ja põhiosadest.

KVIITUNGID

Käesolevaga saadame välja kviitungid 2016. aasta annetuste kohta. Juhatus tänab annetajaid.

ABISTAMISKORJANDUS

Igal aastal, Eesti Vabariigi aastapäeval, oleme mõelnud neile, kes vajavad meie toetust ja abi. Eelmiste aastate eeskujul saadame välja koos käesolevaga korjanduslehed ja palume ka sel aastal Teie abi selle ürituse läbiviimiseks.

Eestis vajatakse toetust ja abi igal alal, olgu need kogudused, eakad, lapsed, haiged, koolid, haiglad, laste- ja vanadekodud, raamatukogud jms. Samal ajal ka meie siinsete kiriklike ja rahvuslike ülesannete täitmine vajab jätkuvalt toetust. Vajadus kohalikuks abistamiseks on mitmete asjaolude tõttu isegi suurenenud.

Neil põhjustel palume ka sel aastal olla eriti heldekäelised korjanduslehtede tagastamisel veebruari kuu jooksul koguduse laekurile. Tšekid palume kirjutada koguduse nimele.

Annetusi on võimalik suunata ka erisoovide kaudu. Ülejäänud osas määrab summade jaotamise koguduse juhatus.

LAHKUNUD

KARL MIKKELSAAR

Sünd. 10. jaanuaril 1930.a. Tartus

Surn. 1. detsembril 2016.a. Aliso Viejos, Californias

Mina olen ülestõusmine ja elu, Kes minusse usub, see elab, isegi kui ta sureb. Jh 11:25

TÄNUAVALDUSED

Jumal armastab rõõmsat andjat. (2Kr 9:8)

Armsad koguduseliikmed ja sõbrad, oleme südamest tänulikud kõige hea eest, mis on meile teie poolt möödunud aastal osaks saanud nii annetuste, töö, sõbralike kohtumiste, külalislahkuse kui üleüldse rõõmsa meele ja armastuse kaudu.

Soovime teile sel uuel Issanda aastal kõike head ja kaunist ning ootame rõõmsaid jällekohtumisi kirikus ja mujalgi.

Õnnistagu Issand Sind Siionist, Tema, kes on teinud taeva ja maa! (Ps 134:3)

Õpetaja Enn Auksmann perega

Armsad sõbrad!

Südamest tänan teid kõiki, kes mind ja mu peret üllatasid jõulukingitusega. Soovin teile rahu ja rõõmu, südamele soojust ja hingele hellust! Olge hoitud!

Tänades Kaie lastega

Jõuluõhtu küünlasära...

Head Nut Aastat!

KALENDAARIUM

Los Angelese Eesti Segakoori harjutused toimuvad reede õhtuti kell 7:30 Eesti Majas.
Info Kaie Pallo, tel. 323-732-4362. Uued lauljad teretulnud.

- Pühap. 5. veebr.   **Täienduskool Eesti Majas.** Info: Milvi Laan (310) 663-0676
kell 9:45 e.l.
kell 2 p.l.   **Jumalateenistus Los Angelese kirikus.** Teenivad koguduse õpetaja
ja organist. Nõukogu liikmed: Andres Ruetman ja Uve Sillat. Kohvilaud.
- Kolmap. 8. veebr.   **Senioride klubi kokkutulek Eesti Majas.** Koosviibimine.
kell 11 e.l.
- Pühap. 19. veebr.   **Täienduskool Eesti Majas.** Info: Milvi Laan (310) 663-0676
kell 9:45 e.l.
- kell 2 p.l.   **Eesti Vabariigi 99. aastapäevale pühendatud jumalateenistus Los
Angelese kirikus.** Teenivad koguduse õpetaja ja organist. Nõukogu
liikmed: Edgar Kaskla ja Mati Laan. Kohvilaud.
- kell 3:30 p.l.   **Nõukogu koosolek** kirikus.
- Pühap. 26. veebr.   **Eesti Vabariigi 99. aastapäeva tähistav pidulik aktus Eesti Majas.**
kell 2 p.l.   Peakõneleja – Uve Sillat, EOLL esimees ja XXXIII Lääneranniku Eesti
Päevade korraldaja. Esineb Los Angelese Eesti Segakoor Kaie Pallo
juhatusel.
- Pühap. 5. märts   **Täienduskool Eesti Majas.** Info: Milvi Laan (310) 663-0676
kell 9:45 e.l.
- kell 2 p.l.   **Jumalateenistus Los Angelese kirikus. Koguduse 67. aastapäeva
tähistamine.** Teenivad koguduse õpetaja ja organist. Nõukogu liikmed:
Johannes Nukk ja Maarja Pallo. Kohvilaud.

Tähelepanu! Juhatus palub nõukogu liikmetel, kes teenivad kaasa jumalateenistusel,
tulla kohale 30 minutit varem, enne teenistuse algust, et aidata katta kohvilaud.